

УДК 657.1.012

DOI: 10.15673/2312-847x.4/2015.56865

Ткачук Г.О.

кандидат економічних наук, доцент

кафедра обліку та аудиту

Одеська національна академія харчових технологій

вул. Канатна, 112, г. Одеса, Україна, 65039

E-mail: talla2007@ukr.net

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИМСТВА

Надана розгорнута характеристика внутрішніх економічних ризиків діяльності підприємства, представлені їх класифікаційні ознаки. Систематизовано основні методи ідентифікації ймовірних ризиків. Виділено групи обліково-аналітичного забезпечення, що допомагають ідентифікувати внутрішні загрози підприємства. Наведено їх склад та загальна характеристика.

Ключові слова: внутрішні економічні ризики, ідентифікація економічних загроз, методи ідентифікації економічних загроз, обліково-аналітична система, обліково-аналітичне забезпечення.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними задачами. На сучасному етапі економічного розвитку багато уваги приділяється стану фінансово-економічної безпеки підприємства та її зв'язку із внутрішніми та зовнішніми загрозами ефективності бізнесу. Підприємство харчової промисловості, яке не переймається застосуванням елементарних заходів безпеки бізнесу, може опинитись на межі банкрутства.

Фінансово-економічна безпека трактується як:

- стан і здатність фінансово-економічної системи протистояти небезпеці руйнування її оргструктури і статусу, а також перешкодам у досягненні цілей розвитку [1].

- стан захищеності його ресурсів та інтелектуального потенціалу від наявних та потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування, який характеризується високими фінансовими показниками діяльності та перспективою економічного розвитку в майбутньому [2].

- результат комплексу складових, орієнтованих на усунення фінансово-економічних загроз функціонування та розвитку підприємства і забезпечення його фінансової стійкості й незалежності, високої конкурентоспроможності технологічного потенціалу, оптимальності та ефективності організаційної структури, правового захисту діяльності, захисту інформаційного середовища, комерційної таємниці, безпеки персоналу, капіталу, майна та комерційних інтересів [3].

- такий фінансово-економічний стан підприємства, який забезпечує захищеність його фінансово-економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз та створює необхідні фінансово-економічні пе-

редумови для стійкого розвитку в поточному та довгостроковому періодах [4].

Захистити фінансово-економічні інтереси підприємства та забезпечити стійкий розвиток бізнесу можна за умови ідентифікації можливих внутрішніх та зовнішніх ризиків.

Для своєчасного виявлення фінансово-економічних та інформаційних загроз або тенденцій до їх виникнення виникає потреба в наявності постійних, офіційних та достовірних джерел інформаційного забезпечення. Саме таким характеристикам відповідає обліково-аналітичне забезпечення.

Аналіз останніх публікацій з проблеми. Питання формування обліково-аналітичного забезпечення розкриваються в публікаціях таких науковців, як: Мойсеєно І.П. [4], Гнилицька Л.В. [5], Дик В.В. [6], Гарасим П.Ф. [7], Штангрет А.М. [8] та інші.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дає змогу прийти до висновку, що поза увагою науковців залишаються проблеми та особливості облікового і аналітичного забезпечення економічної безпеки у процесі протидії окремим видам внутрішніх загроз економічної безпеки підприємства.

Формулювання цілей дослідження. До складу цілей дослідження відносимо: надання розгорнутої характеристики внутрішніх економічних ризиків діяльності підприємства; систематизацію основних методичних прийомів ідентифікації ймовірних ризиків; виділення груп обліково-аналітичного забезпечення, що допомагають ідентифікувати внутрішні загрози підприємства.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Внутрішні загрози ефективності та економічній безпеці підприємства пов'язані із якістю системи менеджменту, своєчасністю та достовірністю

отримання інформації для прийняття управлінських рішень.

На наш погляд, до портфелю внутрішніх економічних ризиків підприємства необхідно віднести: майновий ризик; кадровий ризик; ризик корпоративного управління; інформаційний ризик; інноваційний

ризик; комерційний ризик; фінансовий ризик; ризик відповідальності.

В табл. 1 представлено класифікаційні ознаки та характеристика складових портфелю внутрішніх економічних ризиків підприємства.

Таблиця 1

Склад портфелю внутрішніх економічних ризиків підприємства*

Класифікаційна група	Класифікаційні ознаки ризиків	Характеристика
1. Майновий ризик	Розкрадання майна	Пов'язаний із зловживаннями у матеріальній сфері
	Втрата корисності об'єктів майна	Пов'язаний із низьким технічним станом основних засобів, відсутністю витрат на ремонт та модернізацію, поганим станом зберігання об'єктів товарно-матеріальних цінностей
	Неефективне використання майна	Пов'язаний із низьким рівнем використання виробничих потужностей
2. Кадровий ризик	Плинність кадрів	Виникають втрати, пов'язані із плинністю кадрів; витоку конфіденційної інформації;
	Низький рівень професійної компетенції	помилками із-за низької кваліфікації співробітників;
	Наявність професійних захворювань	та монотонності праці; відсутністю наукової організації праці; наявністю професійних захворювань; незацікавленістю результатами роботи; відсутністю професійного та кар'єрного росту тощо
3. Ризик корпоративного управління	Втрата інвестиційної привабливості	Пов'язаний із втратою потенційного чи фактичного інвестора
	Неефективний менеджмент	Пов'язаний із загрозою прийняття хибних управлінських рішень
4. Інформаційний ризик	Витік конфіденційної інформації та розголошення комерційної таємниці	Пов'язаний із частою зміною структури власників, відкритістю системи залучення інвесторів, плинністю кадрів
	Використання недостовірної інформації	Пов'язаний із порушеннями системи документообігу та фальсифікацією господарських операцій
	Несвоєчасності отримання інформації	Пов'язаний із порушеннями системи документообігу
5. Інноваційний ризик	Неефективність інноваційної діяльності	Пов'язаний з похибками з вибором інвестиційного продукту, помилками у визначенні економічного ефекту та іншими комерційними помилками
	Відсутність інвестора	Пов'язаний із відсутністю або нестачею фінансових ресурсів
6. Комерційний ризик	Завищення витрат	Пов'язані із завищенням витрат у технічній, виробничій та у сфері, обслуговуючій виробництво
	Втрата доходів	Пов'язаний із несвоєчасним надходженням виручки від реалізації, наявністю простоїв виробництва, прийняттям хибних управлінських рішень або використанням незаконних та сфальсифікованих операцій, та приховуванням доходів
	Втрати конкурентоздатності продукції	Пов'язаний із низьким технологічним рівнем виробництва
	Наявність недобросовісної конкуренції	Пов'язаний із додатковими зовнішніми перепонами конкурентів
	Кредитний ризик	Пов'язаний із неефективністю використання кредитних коштів
7. Фінансовий ризик	Несвоєчасність розрахунків	Пов'язаний із недобросовісністю контрагентів та низькою довірливою культурою
	Падіння платоспроможності	Пов'язаний із погіршенням фінансових показників
	Відволікання оборотних коштів із сфери обігу	Пов'язаний із низьким рівнем або відсутністю планування фінансових потоків та податкової оптимізації, поганою організацією процесів постачання та збуту, наявністю непередбачуваних витрат (штрафів, пені)
	Загрози сфери оподаткування	Пов'язаний із використанням ризикованих схем оподаткування
	Ймовірність банкрутства	Пов'язаний із погіршенням фінансового стану підприємства

Продовження таблиці 1

8. Ризик відповідальності	Ймовірність корпоративної відповідальності	Пов'язаний із невиконанням завдань корпоративної політики
	Ймовірність фінансової відповідальності	Пов'язаний із фінансовою відповідальністю за порушення норм діючого законодавства, в т.ч. податкового
	Ймовірність карної та адміністративної відповідальності	Пов'язаний із особистою відповідальністю за порушення норм діючого законодавства

* Складено автором

Захистити фінансово-економічні інтереси підприємства та забезпечити стійкий розвиток бізнесу можна за умови своєчасної ідентифікації можливих внутрішніх та зовнішніх ризиків та прийняття термінових заходів щодо їх ліквідації або зниження тиску.

З одного боку, ідентифікація (лат. *identifico*) – це процес ототожнення, прирівнювання, уподібнення, розпізнавання. З другого – це кількісна та якісна оцінка небезпеки за можливими передбачуваними наслідками.

В даній статті ідентифікація економічних ризиків розглядається як система заходів та прийомів

первинного розпізнавання економічних ризиків підприємства, їх ототожнення з певними класифікаційними ознаками та формування портфелю економічних ризиків підприємства.

В табл. 2 систематизовано основні методичні прийоми отримання інформації про можливі внутрішні економічні ризики [5; 6; 7; 9].

Ідентифікація ризиків і пов'язаних з ними потенційних загроз бізнесу, в т.ч. мінімізація ризиків пов'язаних з недостовірною обліковою інформацією є основним завданням обліково-аналітичного забезпечення підприємства.

Таблиця 2

Основні методи ідентифікації ймовірних ризиків

Методичні прийоми отримання інформації	Сутність методичного прийому	Націлені на виявлення ризиків:
1. Тести (опитувальні листи)	Представляють собою перелік питань, які характеризують ознаки можливих ризиків. Дають уявлення про склад та структуру ризиків підприємства. Тестуванню підлягає система внутрішнього контролю, програмне забезпечення тощо	Всі види внутрішніх ризиків
2. Структурні діаграми та схеми обміну інформацією (документообігу)	Дозволяють виявити ризики, пов'язані із якістю менеджменту, маркетингу, організації виробництва тощо. Такими ризиками можуть бути дублювання функцій одного відділу компанії іншим відділом, відсутність добре налагоджених комунікаційних зв'язків між різними підрозділами, несвоєчасність проходження інформації в системі управління	Ризик корпоративного управління
3. Карти потоків або потокові діаграми	Дозволяють виявити основні ризики виробничого процесу, приблизно оцінити надійність та стійкість основних елементів виробництва. Такі карти поділяються на три групи а саме такі, що описують: - окремий технологічний процес; - сукупність виробничих процесів та елементів управління; - технологічний ланцюжок, в якому підприємство (підрозділ) є окремою ланкою	Комерційний ризик
4. Інспектування (інвентаризація)	Використовується для виявлення майнових, комерційних та інформаційних ризиків. Дає можливість отримувати додаткову інформацію про умови зберігання та технічний стан об'єктів майна, умови виробництва та збуту продукції тощо, є перевіркою її достовірності та повноти на місцях	Майновий ризик, комерційний ризик
5. Моніторинг	Використовується для виявлення комерційних ризиків, пов'язаних із фактами навмисного завищення витрат або приховування доходу. Дозволяє виявити операції, які відрізняються від звичайного руху господарських операцій та процесів	Всі види ризику

Продовження таблиці 2

5. Аналіз обліково-фінансової інформації та звітності	Використовується для виявлення фінансових та комерційних ризиків. Фінансовий аналітик, аналізуючи фінансові та управлінські документи, ідентифікує ризики, пов'язані із умовами укладання договорів, ефективністю використання фінансових ресурсів та виконанням зобов'язань	Всі види ризику
6. Експертиза	Включає в себе сукупність документальної, почергової, технічної, технологічної, транспортної та інших видів експертиз. Використовується для виявлення комерційних ризиків, пов'язаних із фальсифікацією господарських операцій, недотриманням (навмисним завищенням) встановлених нормативів та розкраданням майна	Інформаційний ризик Ризик відповідальності Комерційний ризик

Під обліково-аналітичним забезпеченням економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності розуміють цілісну інформаційну систему, що об'єднує методи та технології усіх видів обліку, аналізу та безпеки з метою прийняття управлінських рішень щодо протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам безпеці діяльності підприємства та його сталому розвитку [5].

Обліково-аналітична інформація має відповідати таким вимогам [7; 8]: точно та достовірно відображати в зовнішній та внутрішній звітності всі господарські операції підприємства; надавати користувачам інформацію про поточний та перспективний стан, динаміку розвитку та фінансовий стан підприємства, тенденції розвитку та зміну конкурентного середовища; виявляти вплив окремих чинників на формування, використання та кругообіг активів і капіталу; забезпечувати внутрішній контроль діяльності; формувати базу вихідної інформації для складання планів розвитку; сигналізувати про виявлення суттєвих змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, які можуть вказувати на момент виникнення чи реалізації певної загрози.

Пропонується виділити наступні групи обліково-аналітичного забезпечення виявлення економіч-

них ризиків: правовстановлюючі документи; договірна політика; матеріали зовнішніх та внутрішніх перевірок; облікова політика підприємства та організація бухгалтерського обліку; дані первинного бухгалтерського обліку; дані бухгалтерського фінансового обліку та звітності; дані податкового обліку; дані статистичного обліку; кредитна політика підприємства; орендні операції; дані забалансового обліку; дані внутрішньогосподарського контролю; дані управлінського аналізу; дані фінансового аналізу; інформаційні системи підприємства; інша необлікова інформація.

Склад обліково-аналітичного забезпечення ідентифікації внутрішніх економічних ризиків наведено в табл. 3.

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення ідентифікації ризиків підприємства представляє собою систему збору, підготовки, реєстрації та обробки даних первинного, бухгалтерського фінансового, податкового, статистичного та управлінського обліку, а також дані аналітичних розрахунків та необлікової інформації з метою прийняття на їх основі управлінських рішень, направлених на забезпечення захисту економічних інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Таблиця 3

Склад обліково-аналітичного забезпечення ідентифікації внутрішніх ризиків підприємства*

Групи обліково-аналітичного забезпечення	Склад обліково-аналітичного забезпечення	Зміст інформації	Ризики ФЕБ підприємства
1. Правовстановлюючі документи	Статут, ліцензії, свідоцтво про державну реєстрацію, довідка про реєстрацію, ліцензії, патенти, торгові марки, документи на право власності майна	Інформація про склад власників підприємства, види діяльності, ліцензії та патенти	Ризики, пов'язані із втратою майна, безпекою організації бізнесу
2. Договірна політика	Договори на поставку товарів, зовнішньоекономічні контракти, договори на переробку давальницької сировини тощо	Інформація про ефективність договірної політики підприємства	Ризики, пов'язані із несвоєчасним виконанням домовленостей з контрагентами
3. Матеріали зовнішніх та внутрішніх перевірок	Акти ревізії, акти податкової перевірки, акти перевірки незалежного аудиту інші акти перевірок; матеріали інвентаризації активів та зобов'язань	Інформація про типові помилки підприємства та можливі штрафні санкції, про стан контролю за збереженням майна	Ризики втрати майна та нерационального витрачання коштів на оплату штрафів та пені

Продовження таблиці 3

4.Облікова політика підприємства та організація бухгалтерського обліку	Наказ про облікову політику підприємства та організацію бухгалтерського обліку, облікові реєстри щодо списання матеріальних цінностей, нарахування амортизації, створення резервів тощо	Інформація про обрану облікову політику та її дотримання, інформація про наявність системи контролю за рухом документів	Ризик недостовірності та несвоечасності облікової інформації
5.Система документообігу	Графіки документообігу первинних та зведених документів та звітності, облікові реєстри аналітичного обліку (картки, книги, відомості)	Інформація щодо контролю руху активів на території підприємства	Ризик розкрадання майна та зловживань в матеріальній сфері
6.Дані первинного бухгалтерського обліку	Первинні документи, облікові розрахунки, виробничі звіти, матеріальні звіти	Інформація про своєчасність реєстрації господарських операцій, правильність оцінки первинних операцій, достовірність кореспонденції рахунків, наявність необхідних реквізитів	Ризик фальсифікації господарських операцій та їх оцінки Ризик розкрадання майна
7.Дані бухгалтерського фінансового обліку	Первинні документи, дані аналітичного та синтетичного бухгалтерського обліку, виробничі звіти, матеріальні звіти, звітність підприємства	Інформація про достовірність бухгалтерських записів та розрахунків щодо формування собівартості продукції, достовірності розрахунків, правильності оцінки доходів та витрат, оцінки вартості майна та визначення результатів	Ризик недостовірності облікової інформації та нерационального документообігу, ризик наявності незаконних операцій
7.1.Облік необоротних активів	Первинні документи, дані аналітичного обліку, матеріальна відповідальність, матеріали інвентаризації	Інформація про склад, оцінку та рух активів	Ризик втрати та недостовірної оцінки майна
7.2.Облік запасів	Первинні документи, дані аналітичного обліку, матеріальна відповідальність, матеріали інвентаризації	Інформація про склад, оцінку та рух активів	Ризик недостовірності оцінки запасів
7.3.Облік грошових коштів	Первинні документи, облікові реєстри	Інформація про достовірність та законність руху грошових коштів	Ризик зловживання в сфері готівкових та безготівкових розрахунків
7.4.Облік доходів, витрат та фінансових результатів	Первинні документи, облікові реєстри, матеріальні звіти	Інформація про достовірність оцінки доходів та витрат, визначення фінансових результатів	Ризик недостовірності облікових даних
7.5.Облік капіталу	Статутні документи, облікові реєстри	Інформацію про склад, структуру та вартість власного капіталу	Ризик недостовірності оцінки власного капіталу
7.6.Облік розрахунків	Первинні документи, дані аналітичного обліку, матеріали інвентаризації	Інформація про оцінку довгострокових та поточних зобов'язань, правильність списання заборгованості, по якій закінчився термін позовної давності; достовірність оцінки заборгованості; достовірність розрахунку за векселями, за давальницькими операціями та бартерними операціями, консигнаційними та комісійними операціями	Ризик несвоечасних розрахунків з дебіторами та кредиторами

Продовження таблиці 3

7.7.Облік розрахунків з оплати праці	Кадрові документи, облікові реєстри нарахування основної та додаткової заробітної плати, відпускних, оплати за листами непрацездатності тощо	Оцінка рівня заробітної плати	Ризик підвищеної плинності кадрів та витоку конфіденційної інформації
8. Дані податкового обліку	Дані первинного обліку, облікові реєстри, податкові декларації, акти перевірки достовірності розрахунків з бюджетом	Інформація про систему оподаткування підприємства	Ризик податкових ускладнень, махінацій з фінансовими ресурсами
9. Дані статистичного обліку	Форми статистичної звітності	Інформація для аналізу ефективності господарської діяльності	Ризик неефективності бізнесу
10. Кредитна політика підприємства	Кредитні договори, договори застави, обґрунтування, матеріали щодо руху кредитних коштів, інформація про активи підприємства	Інформація для оцінки ефективності використання кредитних коштів	Ризик махінацій з кредитними коштами, ризик несвоєчасного повернення кредитних коштів
11. Орендні операції	Договори оренди Облікові реєстри Первинні документи	Інформація про ефективність орендних операцій (операційна оренда, лізинг, оренда державного майна)	Ризик зловживань в операціях з майном
13. Дані за балансового обліку	Первинні документи, облікові реєстри	Інформація про давальницькі та орендні операції, зобов'язання підприємства, наявність майна на відповідальному зберіганні та інше	Ризик фальсифікації господарських операцій та махінацій з фінансовими ресурсами
13. Дані внутрішньогосподарського контролю (аудиту)	Внутрішні звіти підрозділів підприємства, графік документообігу внутрішньої управлінської інформації, протоколи засідання ради директорів, наглядової комісії, загальних зборів акціонерів тощо	Інформація про ефективність внутрішнього контролю в системі управління	Ризик витоку економічної інформації, неправомірних управлінських рішень Ризик відсутності внутрішнього контролю
14. Дані управлінського аналізу	Аналіз виробництва та реалізації, аналіз основних засобів та ефективності їх використання, аналіз руху та ефективності використання матеріальних цінностей, аналіз труда та заробітної плати, аналіз витрат діяльності та собівартості продукції, аналіз фінансових результатів	Горизонтальний та вертикальний аналіз основних показників господарської діяльності підприємства. Оцінка ефективності виробництва та реалізації, ефективності використання активів, трудових ресурсів та рентабельності бізнесу	Ризик зниження рентабельності та доведення до банкрутства
15. Дані фінансового аналізу	Аналіз структури активу та пасиву балансу підприємства. Аналіз фінансової незалежності. Аналіз ліквідності та платоспроможності. Аналіз ділової активності.	Оцінка основних фінансових показників та можливостей ймовірності банкрутства підприємства	Ризик ймовірності банкрутства
16. Інформаційні системи підприємства	Аналіз рахунків обліку основних засобів та нематеріальних активів, склад інформаційних програм, схеми роботи, графік документообігу, системи захисту інформації	Аналіз технічної складової інформаційної безпеки	Ризик втрати інформаційної безпеки

Продовження таблиці 3

17. Необлікова інформація	Інформація відділу кадрів, технічна та технологічна документація, результати лабораторних досліджень, матеріали контролю якості тощо	Аналіз руху та складу кадрів, аналіз технічного стану об'єктів нерухомості, аналіз якості сировини та готового продукту тощо	Кадровий ризик Інноваційний ризик Комерційний ризик
---------------------------	--	--	---

* складено автором

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наявність надійної інформації дозволяє оперативно приймати оптимальні рішення для забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Зазначимо, що існуюча методологія і нормативне забезпечення обліку і аналізу потребують вдосконалення для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній системі.

Подальшого дослідження та вдосконалення потребує: організаційна структура обліково-аналітичного забезпечення на підприємстві; розробка методики ідентифікації економічних внутрішніх та зовнішніх ризиків; розробка заходів щодо мінімізації впливу зовнішніх та внутрішніх загроз.

Література

1. Подольчак Н.Ю. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник / Н.Ю. Подольчак, В.Я. Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 268 с. – С. 6.
2. Столбов В.Ф. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств / В.Ф. Столбов, Г.М. Шаповал // Комунальне господарство міст. Науково-технічний збірник. – 2013. – №111. – С.103-108.
3. Економічна безпека: навч. посіб. / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
4. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник / І.П. Мойсеєнко, О.М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с. – С.15.
5. Информационные системы в экономике: учебник / под ред. проф. В. В. Дика. – М.: ФиС, 1996. – 272 с.
6. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: [монографія] / Л.В. Гнилицька. – К.: КНЕУ, 2012. – 305 с.
7. Гарасим П.М. Проблеми формування обліково-аналітичної інформації в системі менеджменту [Електронний ресурс] / П.М. Гарасим, С.В. Приймак С.В. – 2012. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12441/1/9_42-48_Vis_722_menegment.pdf
8. Штангрет А.М. Обліково-аналітичне забезпечення процесу гарантування економічної безпеки підприємства / А.М. Штангрет // Наукові записки Української академії друкарства. – 2013. – №2. – С.58-63.
9. Ткачук Г.О. Завдання, зміст та склад обліково-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / Г.О. Ткачук // Обліково-аналітичне забезпечення в умовах управління фінансово-економічною безпекою підприємства: монографія під ред. проф. Немченка В.В. – Одеса, Фенікс. – 2015. – 360 с. – С. 9-22.

Стаття надійшла 15.09.2015
Стаття прийнята до друку 29.09.2015

Ткачук Г.А.

кандидат економічних наук, доцент
кафедра учета и аудита

Одесская национальная академия пищевых технологий
ул. Канатная, 112, г. Одеса, Украина, 65039
E-mail: talla2007@ukr.net

ИДЕНТИФИКАЦИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РИСКОВ В УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Защитить финансово-экономические интересы предприятия и обеспечить устойчивое развитие бизнеса можно при условии идентификации возможных внутренних и внешних рисков.

В данной статье рассматривается идентификация экономических рисков как система мер и приемов первичного распознавания экономических угроз эффективной деятельности предприятия, их отождествление с определенными классификационными признаками и формирования портфеля экономических рисков предприятия.

Автором определен портфель экономических рисков предприятия, в состав которого вошли: имущественный риск; кадровый риск; риск корпоративного управления; информационный риск; инновационный риск; коммерческий риск; финансовый риск; риск ответственности.

В данной статье представлена развернутая характеристика внутренних экономических рисков деятельности предприятия, представлены их классификационные признаки.

Систематизированы основные методы идентификации возможных рисков. Выделены следующие методические приемы идентификации: тесты, структурные диаграммы и схемы обмена информацией, карты потоков, инспектирование, мониторинг, анализ учетно-финансовой информации и отчетности, экспертиза.

Автор определил, что идентификация рисков и связанных с ними потенциальных угроз бизнесу является основной задачей учетно-аналитического обеспечения предприятия.

Автор выделил следующие группы учетно-аналитического обеспечения, которые помогают идентифицировать внутренние угрозы предприятия: правоустанавливающие документы; договорная политика; материалы внешних и внутренних проверок; учетная политика предприятия; данные первичного бухгалтерского учета; данные финансового учета и отчетности; данные налогового учета; данные статистического учета; кредитная политика предприятия; арендные операции; данные забалансового учета; данные внутреннего контроля; данные управленческого анализа; данные финансового анализа; информационные системы предприятия; другая неучетная информация.

В статье показано состав каждой классификационной группы учетно-аналитического обеспечения и приведена их общая характеристика.

Автор сделал вывод, что существование надежной информации позволяет оперативно принимать оптимальные решения для обеспечения финансово-экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: экономические риски, идентификация экономических угроз, методы идентификации экономических угроз, учетно-аналитическая система, учетно-аналитическое обеспечение.

Tkachuk G.A.

Ph.D. in Economics, Associate Professor
Department of Accounting and Auditing
Odessa National Academy of Food Technologies
Kanatna str., 112, Odessa, Ukraine, 65039
E-mail: talla2007@ukr.net

IDENTIFICATION OF ECONOMIC RISKS IN ACCOUNTING AND ANALITICAL SYSTEM OF THE ENTERPRISE

Protect the financial and economic interests of the company and ensure sustainable development business is subject to identification of potential internal and external risks.

This article deals with the identification of the economic risks as the system measures and methods of initial recognition of the economic risks of the enterprise, their identification with certain classification features and portfolio formation economic risks of the enterprise.

The author defined the portfolio of the economic risks of the enterprise: property risks; risk of the human resources; risk of the corporate management; risk of information; risk of the innovative; commercial risk; financial risk; the risk of liability.

This article provided a detailed description of domestic economic risks of the company, presented their classification features.

Systematized basic methods of identifying the likely risks. Highlight instructional techniques such: tests, the structural circuit and circuit diagrams information exchange, maps for flow inspection, the monitoring, the accounting and analysis of financial information, the expertise.

The author found that identification of risks related potential threats to businesses is the primary objective of accounting and analytical software company.

The author identified the following groups of accounting and analytical support to help identify internal threats to enterprise: title documents; contract policy; materials external and internal audits; accounting policies of the company; data from the primary accounting; data from financial accounting and reporting; data from tax accounting; data from statistical records; credit policy of the company; leasing operations; data on balance of account; data of internal control; data management analysis; financial data analysis; enterprise information systems; other information.

The article shows their composition and their general characteristics shown.

The author concluded that the available reliable information allows you to quickly make the best decisions for financial and economic security.

Keywords: domestic economic risks, the identification of economic threats, economic threats identification methods, analytical accounting system, accounting and analytical support.

References

1. Podolchak, N., & Karkovska, V. (2014). Orhanizatsiia ta upravlinnia systemoiu finansovo-ekonomichnoi bezpeky (p. 268). Lviv.
2. Stolbov, V., & Shapoval, H. (2013). Osoblyvosti Upravlinnia Systemoiu Finansovo-ekonomichnoi Bezpeky Budivelnnykh Pidpriemstv, (111), 103-108.
3. Varnaliia, Z. (2009). Ekonomichna bezpeka (p. 647). Kiyv: Znannia.
4. Moiseienko, I., & Marchenko, O. (2011). Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva (p. 380). Lviv.
5. Dyka, V. (1996). Ynformatsyonni systemy v ekonomyke (p. 272). Moskva: FyS.
6. Hnylytska, L. (2012). Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva (p. 305). Kiyv: KNEU.
7. Harasym, P., Pryimak, S., & Pryimak, S. (2012, November 16). Pro derzhavne rehuliuвання rynku tsinnykh paperiv v Ukraini. Retrieved September 1, 2015, from http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12441/1/9_4248_Vis_722_menegment.pdf.
8. Shtanhret, A. (2013). Oblikovo-analitychne zabezpechennia protsesu harantuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. Naukovi Zapysky Ukrainskoi Akademii Drukarstva, (2), 58-63.
9. Tkachuk, H., & Nemchenka, V. (2015). Zavrannia, zmist ta sklad oblikovo-analitychnoho zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. In Oblikovo-analitychne zabezpechennia v umovakh upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva (p. 360). Odessa: Feniks.

Received 15 September 2015
Approved 29 September 2015
Available in Internet 26.12.2015